

Styrelsens förslag angående årsavgift till riksförbundet 2025 och 2026

Förslag till beslut

- att införa en gemensam försäkring som finansieras med årsavgiften
- att årsavgiften till SHR för 2025 och 2026 är 110 kr för organisationsmedlemmar och enskilda medlemmar,
- att årsavgiften för familjemedlemskap för 2025 och 2026 är 150 kr,
- att för ungdom upp till 25 år betalas ingen avgift till riksförbundet, men att rekommendationen är att medlemsavgiften för ungdom upp till 25 år ska vara 100 kr,
- att såväl familjemedlemmar som barn och ungdom räknas som fullvärdiga medlemmar.

Bakgrund

En av riksförbundets viktigaste uppgifter är att vara sammanhållande för landets hemslöjdsföreningar och sammanföra medlemmarna till överläggningar om frågor som har betydelse för hemslöjden. Det gör riksförbundet bland annat genom att erbjuda gemensam administrativ infrastruktur, att man fångar upp behov från föreningarna, driver utveckling och håller koll och agerar på frågor i omvärlden som kan påverka eller ha betydelse för hemslöjden.

Grunden för att riksförbundets kansli ska kunna bistå med detta är att det finns personella resurser med relevant kompetens vilket i sin tur kräver en stabil ekonomi. Här har förutsättningarna förändrats de senaste åren. Dels har organisationsbidraget från nämnden för hemslöjdsfrågor minskat med 25 %, dels har årsavgiften inte höjts sedan 2017. Det gör att det finns ett behov att säkerställa basfinansieringen av riksförbundets kansli för att säkerställa stödet för medlemsföreningarna och en fortsatt utveckling av Hemslöjden.

Nuvarande årsavgift

Den senaste höjningen av årsavgiften till SHR togs på förbundsstämman 2017 (med genomslag 2019). Då höjde man avgiften från 60 kr till 80 kr för enskilda medlemmar och avgiften för familjemedlemskap höjdes från 90 kr till 120 kr. Någon höjning av årsavgiften gjordes inte vid förbundsstämman 2019 och med anledning av ovissheten kring Coronapandemins effekter beslutade förbundsstämman 2021 om oförändrade årsavgifter för 2023 och 2024.

En diskussion om familjemedlemskapet har förts, t.ex. om familjemedlemskap enbart ska vara möjligt att teckna för familjer med barn, men här föreslår SHR:s styrelse inga förändringar.

Omvärldshändelser som påverkar ekonomin

Glädjande nog medförde inte Coronapandemin att Hemslöjden totalt sett fick färre enskilda medlemmar. Enskilda föreningar har dock tappat medlemmar och arbetar med att få tillbaka och få nya medlemmar. Medlemsföreningarna drabbades ekonomiskt i mindre utsträckning än många andra föreningar av pandemin. Skälet till detta är bland annat att huvuddelen av

föreningarna inte har egna lokaler och är därmed inte lika beroende av publika arrangemang för att finansiera kostnaden för dessa. Undantag finns, framförallt på länsförbunds nivå.

Riksförbundet hade lägre kostnader under pandemin; inga fysiska möten eller arrangemang genomfördes. Pandemin har gjort att hela organisationen arbetar på ett annat sätt idag. Vissa möten genomförs fortfarande digitalt medan andra är viktiga att de genomförs fysiskt på plats: man anpassar utifrån behov och innehåll. Digitala möten gör både att det finns en helt annan möjlighet att stämma av frågeställningar och boka in möten med kort varsel. Det är också billigare eftersom det varken krävs resor eller övernattningar för medlemsföreningarnas representanter. Däremot är fysiska möten bättre för diskussioner och nätverkande.

Riksförbundet har fått kraftigt minskade statliga anslag, från 4,2 Mkr 2019 till 3 Mkr 2022. 2019 och 2020 kunde riksförbundet ändå lämna ett överskott p.g.a. att kansliet inte varit fullt bemannat. Det gjorde i sin tur att all verksamhet inte kunde genomföras under dessa år vilket också bidrog till överskottet. Även Coronapandemin påverkade ekonomin 2020 och 2021 positivt, eftersom inga fysiska arrangemang och möten kunde genomföras. Dessa ersattes med digitala möten, som generellt har varit betydligt billigare att genomföra. Effekten av den statliga neddragningen kunde man därför se först 2021 och fullt ut 2022 med negativt resultat i årsredovisningen dessa år. En anpassning av verksamheten sker under 2023 med översyn av och anpassning av fasta kostnader, bland annat genom neddragning av kommunikationstjänsten och byte av lokal. Trots det krävs att riksförbundet söker externa medel för allt utvecklingsarbete.

Hemslöjd Media Sverige AB har de senaste åren påverkats av höjda produktionskostnader och minskade intäkter. Sammantaget har det inneburit att bolaget har visat minusresultat och med de små marginaler som bolaget har haft har SHR, som ägare, gått in med ett villkorat aktieägartillskott på 400 tkr år 2020 och 250 tkr år 2022. Aktieägartillskotten har även påverkat SHR:s ekonomiska resultat negativt. Det villkorade aktieägartillskottet ska betalas tillbaka, men med tanke på bolagets ekonomi kommer återbetalning behöva ske över ett antal år.

Hemslöjd har under lång tid erbjudit medlemmar en rabatt på prenumerationspriset; det har gynnat både SHR och bolaget. Med de höjda produktionskostnaderna ger den rabatterade prenumerationen däremot låga intäkter för bolaget i nuläget och frågan har ställts om SHR borde stå för mellanskillnaden mellan en vanlig prenumeration och en rabatterad prenumeration. I nuläget får ca 3 500 prenumeranter 80 kr i medlemsrabatt och det innebär att mellanskillnaden är totalt 280 tkr. Utifrån SHR:s nuvarande ekonomiska läge bör det vara bolaget som tar ställning till frågan om att erbjuda rabatt eller inte.

SHR:s uppdrag och medlemsföreningarnas behov

Riksförbundet svarar för ett antal uppgifter för medlemsföreningarna, t.ex. gemensam hemsida och gemensamt medlemsregister. För att kunna erbjuda detta samt leva upp till medlemsföreningarnas behov nu och i framtiden krävs en stabil ekonomi. Det finns i nuläget ett eget kapital i SHR på 2,9 Mkr, enligt årsredovisningen 2022, och soliditeten ligger på 61 %. Resultatet för 2022 visar dock på ett stort underskott då styrelsen inför och under 2022 beslutade att använda delar av eget kapital för den löpande verksamheten.

Två av motionerna från 2021 visar på behov som medlemsföreningarna har och som kräver antingen större investeringar eller ökade löpande kostnader. Den ena motionen gällde en gemensam föreningsförsäkring. Enligt den offert som togs in våren 2023 skulle det innebära en årlig kostnad på 180 tkr (vilket motsvarar en kostnad på 13 kr/medlem). Den andra motionen handlade om behovet att göra ett digitalt språng. Dels såg man ett behov av ett nytt medlemsregister dels en ny hemsida. Ett nytt medlemsregister kommer att implementeras under 2023. Det kommer innebära en implementeringskostnad 2023 som finansieras med hjälp av SHR:s eget kapital, men bytet kommer att medföra en något lägre löpande kostnad från och med 2024. Att utveckla en ny hemsida finns det däremot inte något ekonomiskt utrymme för i nuläget.

Vi ser att det även fortsättningsvis kommer att finnas behov av utveckling och stöd från riksförbundet till medlemsföreningarna, när det gäller såväl förenkling av administration som utveckling av hemslöjdsområdet och inte minst när det gäller opinionsbildning.

Andra möjliga intäkter

Fler medlemmar skulle generera större intäkter i form av avgifter för såväl lokalföreningar som länsförbund och riksförbundet. Medlemsundersökningen, som genomfördes i början av 2022 och vände sig till de enskilda medlemmarna, visade att de är lojala och har varit medlemmar länge. Dessutom uppger nästan alla (96 %) medlemmar att ett av skälen till att vara medlem är för att stödja Hemslöjden och att en stor del av medlemmarna (83 %) kunde tänka sig att rekommendera medlemskap till andra. Nuvarande medlemsantal på knappt 14 000 skulle dock behöva dubblas för att kompensera det minskade organisationsbidraget.

En fortsatt dialog med såväl myndigheter som departement krävs för att riksförbundet ska få förutsättningar att kunna agera som ett riksförbund. Det handlar om att fortsatt argumentera för ett återställande av organisationsbidraget från Nämnden för hemslöjdsfrågor, men också undersöka möjligheten att söka kompletterande organisationsbidrag från andra myndigheter.¹

Projektbidrag kan sökas från olika myndigheter och stiftelser. SHR söker bidrag för särskilda projekt och insatser och har de senaste åren varit lyckosamma i dessa ansökningar. Projektbidrag är däremot en osäker finansieringskälla eftersom man alltid söker i konkurrens med andra organisationer. För löpande kostnader eller föreningsinterna utvecklingsinsatser finns det inte heller några möjligheter att söka projektbidrag.

Vad skulle en höjning av årsavgiften innebära?

En höjning av årsavgiften med 30 kr (från 80 kr till 110 kr) resulterar i en ökad intäkt på ca 390 tkr/år med befintligt antal medlemmar, varav 180 tkr skulle finansiera en gemensam försäkring. De resterande 210 tkr skulle möjliggöra att riksförbundet även kan stödja föreningarna i utvecklingsarbete framöver samt rent konkret att kunna erbjuda en gemensam föreningsförsäkring samt avsätta medel för att kunna byta hemsida inom tre år.

¹ Kulturrådet fördelar t.ex. medel till främjande av hemslöjd via kultursamverkansmodellen och bidrag till centrala amatörkulturorganisationer och Riksantikvarieämbetet fördelar bidrag till ideella organisationer inom kulturmiljöområdet.

Med en höjning av årsavgiften riskerar medlemsavgiften för den enskilde medlemmen att höjas. Medlemsavgiften för den enskilde medlemmen skiljer sig åt mellan föreningarna. Den lägsta avgiften är 125 kr och den högsta 700 kr, men för det mesta ligger avgiften på 200-250 kr.